

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 70 | 18-25 Ekim 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 579 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

21 Ekim: İzmir'de bir cezaevi yönetiminin mahkum Remziye Polat'ı "pişmanlık göstermediği" gerekçesiyle şartlı tahliye hakkından mahrum ettiği [duyuruldu](#).

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

19 Ekim: Antalya'da polis bir gösteriye müdahale ederek Fatma Karakuzu ve Melek Çetinkaya'yı [gözaltına aldı](#). Karakuzu, Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla cezaevinde tutulan ileri derece kanser hastası Ayşe

Özdoğan'ın annesi. Karakuzu ve Çetinkaya, Özdoğan'ın serbest bırakılması talebiyle gösteri yapmaktaydı.

19 Ekim: İstanbul'da polis bir adliye önünde düzenlenen gösteriye müdahale ederek üç kişiyi [gözaltına aldı](#).

20 Ekim: Ankara'da polis KHK mağduriyetleriyle ilgili düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek dört kişiyi [gözaltına aldı](#).

20 Ekim: Mardin'de bir mahkeme ilde düzenlenen gösterilere katıldıkları gerekçesiyle yargılanan, beşi gazeteci sekiz kişinin beraatine [karar verdi](#).

21 Ekim: Anayasa Mahkemesi, 2013 yılındaki Gezi Parkı gösterileri nedeniyle mahkum edilen dört kişinin başvurusunda hak ihlali olmadığına [hükmetti](#).

21 Ekim: Şanlıurfa Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini yedi gün boyunca [yasakladı](#).

22 Ekim: İstanbul'da polis Boğaziçi Üniversitesi rektörünü protesto eden 45 öğrenciyi [gözaltına aldı](#).

25 Ekim: Van'da polis tabipler odaları tarafından düzenlenen bir basın açıklamasına müdahale ederek iki kişiyi [gözaltına aldı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

19 Ekim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla hapis cezasına mahkum edilen Vedat Şorli dosyasında Türkiye'yi haksız bularak [mahkum etti](#). Mahkeme Türkiye'ye cumhurbaşkanına hakaretle ilgili kanunlarda reform yapma çağrısında bulundu.

19 Ekim: İstanbul'da havalimanı polisi, Murda mahlasıyla bilinen rap şarkıcısı Önder Doğan'ı, bazı

şarkılarında uyuşturucu kullanımını teşvik ettiği suçlamasıyla [gözüaltına aldı](#).

19 Ekim: Van savcılığı bir sosyal medya mesajı nedeniyle gazeteci Oktay Candemir hakkında [soruşturma başlattı](#). Candemir soruşturma kapsamında polis tarafından ifadeye çağırıldı.

19 Ekim: Savcılar aktris Berna Laçın'ı ifadeye [çağırarak](#) yüksek gıda fiyatları hakkındaki sosyal medya paylaşımı nedeniyle sorguladı.

20 Ekim: İzmir'de bir mahkeme, cumhurbaşkanına hakaretle suçlanan belgesel yapımcısı Oktay İnce'nin yargılama sürecini [başlattı](#). Savcılık İnce'nin hapis cezasına mahkum edilmesini talep etti.

20 Ekim: Ankara'da bir mahkeme, Mustafa Kemal Atatürk'e hakaret etmekle suçlanan bir kişinin tutuklanmasına [karar verdi](#).

20 Ekim: Burdur'da bir mahkeme Evrensel gazetesi tarafından yayınlanan iki habere ve bir köşe yazısına [erişim engeli](#) getirdi.

20 Ekim: Ankara'da bir mahkeme, bir kamu bankası olan Ziraat Bankası hakkında yolsuzluk iddiaları içeren iki habere [erişim engeli](#) getirdi.

20 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, yüksek rütbeli polis amirleri hakkında rüşvet iddiaları içeren üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

20 Ekim: Bianet haber sitesi tarafından yayımlanan bir [rapora](#) göre yılın üçüncü çeyreğinde 29 gazeteci fiziksel saldırıya uğradı, 11 gazeteci gözüaltına alındı ve 205 gazeteci çoğunluğu terör suçlamasıyla olmak üzere duruşmalara çıkarıldı. Rapora göre ayrıca söz konusu dönemde toplam 248 haber metnine erişim engeli getirildi.

21 Ekim: İzmir'de polis, sosyal medya paylaşımları nedeniyle 17 HDP üyesini [gözüaltına aldı](#).

22 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, Pucca mahlasıyla bilinen sosyal medya fenomeni Pınar Yıldırım hakkında, sosyal medyada erkeklere hakaret ettiği gerekçesiyle beş aylık bir ertelenmiş hapis cezası [verdi](#).

22 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, Almanya'da yaşayan müzisyen Ferhat Tunç hakkında, eski başbakanlardan birine hakaret ettiği gerekçesiyle yakalama emri [çıkardı](#).

22 Ekim: İstanbul savcılığı, Boğaziçi Üniversitesi'nde rektöre karşı düzenlenen öğrenci protestolarını haberleşirmesi nedeniyle gazeteci Fırat Fıstık hakkında [soruşturma başlattı](#).

22 Ekim: Gaziantep'te bir mahkeme, bir ilçe belediye başkanının akrabasına verildiği iddia edilen belediye ihalelerine ilişkin üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

22 Ekim: İstanbul'da bir mahkeme, bir akademisyen hakkında intihal iddiaları içeren bir köşe yazısı ile iki habere [erişim engeli](#) getirdi.

22 Ekim: Muhalefet milletvekili Utku Çakırözer, yılın ilk dokuz ayında kamuya ait şirketler tarafından medyaya verilen reklamların yaklaşık yüzde 45'inin üç hükümet yanlısı televizyon kanalına verildiğini ve önde gelen hükümete muhalif kanallara hiçbir reklam verilmediğini [duyurdu](#).

24 Ekim: Ankara savcılığı, Jandarma Genel Komutanlığı hakkında yazdığı bir köşe yazısı nedeniyle gazeteci Barış Pehlivan hakkında [soruşturma başlattı](#).

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

18 Ekim: On ülkenin Ankara büyükelçilikleri bir ortak açıklama [yayınlayarak](#) Osman Kavala'nın serbest bırakılması çağrısında bulundu. Kavala, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin hakkında verdiği tahliye kararına rağmen dört yıldır cezaevinde tutuluyor. İş adamı ve sivil toplum lideri, 22 Ekim günü, adil yargılanma umudunu kaybettiği için mahkeme duruşmalarına artık iştirak etmeyeceğini [açıkladı](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

20 Ekim: İtalyan İnsan Hakları Federasyonu (FIDU), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne [sunduğu](#) bir uzman görüşünde, Türkiye'deki terörle mücadele yasalarının fazla geniş ve muğlak üslubunun bu yasaları kanun vasfından mahrum bıraktığını ve keyfi kullanıma açık hale getirdiğini ifade etti.

22 Ekim: Cezaevindeki insan hakları savucusu Osman Kavala artık mahkeme duruşmalarına katılmayacağını, çünkü adil yargılanma umudunu yitirdiğini [açıkladı](#). Kavala, tahliyesi için verilen bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına rağmen dört yıldır cezaevinde tutuluyor.

KÜRT AZINLIK

18 Ekim: Diyarbakır'da bir mahkeme HDP üyesi Mehmet Eşref Mamedoğlu'nu terörizm suçlamasıyla yedi yıl altı ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

19 Ekim: Edirne'de bir mahkeme Kürt şarkıcı Saide İnaç'ı terörizm suçlamasıyla üç yıl bir ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

19 Ekim: Yozgat'ta bir cezaevi yönetimi mahkumların telefonda Kürtçe konuşmasını [yasakladı](#) ve konuşanların aramalarını yarıda kesti.

20 Ekim: Diyarbakır'da bir mahkeme, eski ilçe belediye başkanı Ayşe Gökkan'ı terörizm suçlamasıyla 30 yıl hapis cezasına [mahkum etti](#).

21 Ekim: İzmir'de polis, sosyal medya paylaşımları nedeniyle 17 HDP üyesini [gözüaltına aldı](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

19 Ekim: Yozgat'ta bir cezaevi yönetimi mahkumların telefonda Kürtçe konuşmasını [yasakladı](#) ve konuşanların aramalarını yarıda kesti.

20 Ekim: İstanbul'da bir cezaevinin akademisyen Nuriye Gülmen'in mektuplarını sansürlediği [ortaya çıktı](#). Cezaevi yönetimi mektupları 'sakıncalı' olduğu gerekçesiyle engelledi.

20 Ekim: Şırnak'taki bir cezaevinin mahkumların tedavilerini aksattığı [duyuruldu](#).

21 Ekim: Samsun'da bir cezaevi, ağız içi aramaları kabul etmeyen mahkumların hastane sevklerini [yapmadı](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

19 Ekim: Avrupa Parlamentosu üyesi Tineke Strik, bir mülakatta Türkiye'nin göçmenler ve sığınmacılar için güvenli bir ülke olarak değerlendirilemeyeceğini [söyledi](#). Strik, Türkiye'nin Avrupa vatandaşı olmayan kişilere ilişkin olarak mülteci sözleşmesine bağlı olmadığına dikkat çekti.

22 Ekim: Türk medyasında yer alan haberlere göre, Yunanistan'a yasadışı yollarla geçen 13 Faslı göçmen soyulup dövülmelerinin ardından yasadışı olarak Türkiye'ye [geri itildi](#).

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

19 Ekim: Bir Van cezaevinde tutulan mahkum Adem Özbey'in bir sorgulama için koğuşundan alındığı ve işkence ve kötü muameleye maruz bırakıldığı [duyuruldu](#). Aynı cezaevinden bir diğer mahkum, Özbey'in olayın ardından hastaneye kaldırılmadığını açıkladı.

20 Ekim: Diyarbakır'dan başka illere istekleri dışında transfer edilen yedi mahkum nakil sırasında keyfi çıplak aramaya [tutuldu](#). Direnen mahkumların fiziksel şiddet gördüğü duyuruldu.

20 Ekim: Ankara'daki bir cezaevinde gardiyanlar Kırıkkale'den istekleri dışında nakledilirken çıplak arama uygulamasına direnen 10 mahkuma fiziksel saldırıda [bulundu](#).

20 Ekim: Mersin'de tutuklu bulunan bir kadın mahkumun hastanede tedavi için bulunduğu sırada orada bulunan bir askerin cinsel tacizine maruz kaldığı, söz konusu tacize tepki göstermesinin ardından ise tedavisi tamamlanmadan cezaevine geri götürüldüğü [duyuruldu](#).

23 Ekim: Diyarbakır'da polis bir ev baskını sırasında gözüaltına aldığı iki kişiye işkence ve kötü muamelede [bulundu](#).

23 Ekim: Kayseri'deki bir cezaevinde gardiyanlar, keyfi çıplak aramaya direnen engelli mahkum Şaban Kaygusuz'a fiziksel saldırıda [bulundu](#).

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

21 Ekim: Stockholm'de yerleşik bir STK, Türk hükümeti tarafından ülke dışında yaşayan hükümet muhaliflerine yönelik hukuka aykırı veya hukuk dışı olarak zorla Türkiye'ye götürme uygulamalarına ilişkin bir [rapor](#) yayımladı.

KADIN HAKLARI

20 Ekim: Mersin'de tutuklu bulunan bir kadın mahkumun hastanede tedavi için bulunduğu sırada orada bulunan bir askerin cinsel tacizine maruz kaldığı, söz konusu tacize tepki göstermesinin ardından ise tedavisi tamamlanmadan cezaevine geri götürüldüğü [duyuruldu](#).